

ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені ІВАНА ФРАНКА
КАФЕДРА ТУРИЗМУ

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан географічного факультету

Біланюк В.І.

“ 12 ” вересня _____ 2018 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ПІДПРИЄМНИЦТВО І ТОРГІВЛЯ ТУРИСТИЧНИМИ
ПОСЛУГАМИ»

Підготовки доктора філософії
галузі знань 07 Управління і адміністрування
спеціальності 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність

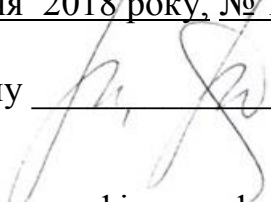
2018-2019 навчальний рік

Робоча програма навчальної дисципліни **“Підприємництво і торгівля туристичними послугами”**
галузі знань **07 Управління і адміністрування,** спеціальності **076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність**

Розробники:

Мальська М.П., доктор економічних наук, професор кафедри туризму

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри туризму
Протокол від “27” серпня 2018 року, № 1

Завідувач кафедри туризму (Мальська М. П.)

Схвалено Вченою радою географічного факультету
Протокол від “12” вересня 2018 року, № 6

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів - 3	Галузь знань <u>07 Управління і адміністрування</u>	Нормативна	
Модулів – 2	Спеціальність <u>076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність</u>	Рік підготовки	
Змістових модулів – 2		2-й	
Індивідуальне науково-дослідне завдання <u>немає</u> (назва)		Семестр	
Загальна кількість годин – 90		4-й	
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних –3 самостійної роботи студента –2,6	Освітньо-кваліфікаційний рівень: доктор філософії	32 год.	
		Практичні, семінарські	
		16 год.	
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		42 год.	
		Індивідуальні завдання:	
		-	
		Вид контролю:	
	іспит		

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної й індивідуальної роботи становить : 48/42

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна “**Підприємництво і торгівля туристичними послугами**” викладається на кафедрі туризму географічного факультету Львівського національного університету імені Івана Франка для докторів філософії денної форми навчання спеціальності 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність

Мета:

- ознайомити аспірантів із сутністю та принципами економічної природи туризму;
- сформувати необхідні навички підприємницької діяльності і торгівлі в туристичній сфері;
- сформувати навички підприємницької діяльності і торгівлі туристичного підприємства.

Завдання

- визначення основних економічних понять та принципів підприємництва і торгівлі в туризмі;
- освоєння економічних інструментів підприємництва і торгівлі;
- вивчення процесу та принципів підприємницької діяльності і торгівлі в діяльності підприємств туристичної сфери;

В результаті вивчення даного курсу студент повинен

знати: понятійний апарат економіки туризму, економічну специфіку туризму, економічну

систему функціонування туризму, принципи діяльності на туристичному ринку.

- **вміти:** формувати стратегію діяльності на туристичному ринку, здійснювати планування доходів, оцінювати ефективність економічної діяльності туризмі.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Підприємство у сучасній системі господарювання

Тема 1. Підприємство як суб'єкт господарювання

1. Підприємство як організаційно виокремлена та економічно самостійна первинна ланка виробничої сфери економіки
2. Місія, цілі та напрями діяльності підприємства
3. Типологія підприємництва. Характеристика основних типів підприємницької діяльності

Тема 2. Основи підприємницької діяльності

1. Сутність підприємництва та його роль в економіці країни
2. Теорії підприємств та їх характеристика
3. Принципи здійснення, форми та моделі підприємницької діяльності

Тема 3. Особливості організації підприємницької діяльності в Україні

1. Правові основи підприємницької діяльності в Україні
2. Порядок створення, реєстрації та ліквідації підприємств
3. Форми співробітництва партнерів у бізнесі
4. Підприємницькі договори та їх характеристика

4. Форми міжнародної підприємницької діяльності

Тема 4. Види підприємств, їх організаційно-правові форми

1. Сутність і призначення поділу підприємств на види
2. Характеристика організаційно-правових форм підприємств
3. Класифікація підприємств за видами економічної діяльності
4. Класифікація підприємств за просторово-структурними ознаками
5. Об'єднання підприємств та асоційовані підприємства

Тема 5. Структура та управління підприємством

1. Структура підприємства: види та чинники впливу
2. Поняття та об'єктивна необхідність управління суб'єктами господарювання
3. Система управління: сутність, принципи та функції
4. Змістова характеристика методів управління діяльністю підприємства та організаційні форми їх реалізації
5. Принципи та етапи формування організаційної структури управління підприємством
6. Характеристика організаційних структур управління

Тема 6. Планування діяльності підприємства

1. Планування як функція управління, його принципи і методи
2. Система планів підприємства, їх взаємозв'язок та порядок розробки
3. Стратегічне планування на підприємстві.
4. Бізнес-планування, його характеристика
5. Виробнича програма підприємства, її розроблення та обґрунтування

Тема 7 Зовнішнє середовище господарювання підприємства

1. Поняття ринкової системи, її структура та функції
2. Сутнісна характеристика зовнішнього середовища підприємства

3. Елементи мікросередовища та їх вплив на діяльність підприємства
4. Класифікація та характеристика основних компонентів макросередовища

Тема 8. Ринок і продукція

1. Ринок: поняття, умови формування і функції
2. Структура і види ринків.
3. Типи ринкової структури
4. Ринкова інфраструктура, її складові елементи
5. Поняття якості продукції, конкурентоспроможність продукції та чинники її забезпечення

Змістовий модуль 2. Ресурсне забезпечення діяльності підприємства

Тема 9. Персонал підприємства

1. Сутнісна характеристика персоналу підприємства. Склад, структура і класифікація персоналу
2. Система показників для оцінки чисельності, стану і руху робочої сили на підприємстві
3. Розрахунок планової чисельності працівників на підприємстві
4. Кадрова політика підприємства: елементи та напрями розробки

Тема 10. Продуктивність праці, мотивація та оплата праці

1. Поняття мотивації праці, її зміст і види.
2. Соціально-економічна сутність заробітної плати.
3. Особливості організації оплати праці на підприємстві.
4. Форми і системи оплати праці на підприємстві.
5. Продуктивність праці: поняття і види.
6. Фактори зростання продуктивності праці та оцінка її динаміки.

Тема 11. Основні засоби підприємства

1. Економічна сутність та класифікація основних засобів
2. Види вартісної оцінки основних засобів
3. Показники стану та руху основних засобів
4. Знос основних засобів: види, показники та способи усунення
5. Амортизація основних засобів та методи їх нарахування
6. Показники оцінки використання основних засобів
7. Шляхи підвищення ефективності використання основних засобів підприємства

Тема 12. Оборотні активи підприємства

1. Поняття, матеріальний склад і структура оборотних фондів підприємства
2. Показники використання та нормування витрат матеріальних ресурсів
3. Оборотні кошти підприємства: поняття, класифікація і структура

Тема 13. Нематеріальні ресурси та активи підприємства

1. Нематеріальні ресурси: поняття, види, вплив на конкурентоспроможність товару
2. Об'єкти інтелектуальної власності: їх види та специфічні особливості використання
3. Поняття, охорона та реалізація права власності на нематеріальні активи підприємства
4. Вартісна оцінка нематеріальних активів: види і методи розрахунку

Тема 14. Інвестиційні ресурси

1. Інвестиції: поняття, види і роль у відтворенні виробничого потенціалу підприємства
2. Виробничі інвестиції, їх склад і структура
3. Планування виробничих інвестицій

4. Оцінка економічної ефективності виробничих інвестицій
5. Чинники впливу на ефективність інвестицій
6. Регулювання та ефективність залучення іноземних інвестицій в Україну

Тема 15. Інноваційна діяльність на підприємстві

1. Поняття та загальна характеристика інноваційних процесів
2. Класифікація інноваційних процесів за різними ознаками
3. Науково-технічний прогрес, його форми та напрями прояву
4. Загальна характеристика, об'єкти, напрями і тенденції розвитку організаційного прогресу
5. Особливості оцінки економічної ефективності технічних інновацій, організаційних нововведень

Тема 16. Техніко-технологічна база та виробнича потужність підприємства

1. Характеристика техніко-технологічної бази виробництва
2. Формування виробничої потужності підприємства та методичні принципи її розрахунку
3. Форми технічного розвитку та їх значення для вдосконалення техніко-технологічної бази підприємства
4. Система показників оцінки технічного рівня виробництва
5. Напрями покращення використання виробничої потужності підприємства

Тема 17. Фінансово-економічні результати діяльності підприємства

1. Сутнісна характеристика доходів підприємства та джерел їх утворення
2. Сутність фінансово-економічного результату діяльності підприємства. Класифікація фінансових результатів
3. Порядок утворення чистого прибутку підприємства згідно з чинним законодавством
4. Джерела формування та структура використання прибутку підприємства
5. Система показників рентабельності та методика їх визначення
6. Фінансовий стан підприємства та показники його оцінки
7. Ефективність як економічна категорія. Види та класифікація ефективності господарської діяльності
8. Вимірювання, фактори та завдання росту соціально-економічної ефективності господарської діяльності

Тема 18. Витрати на виробництво та реалізацію продукції

1. Поняття витрат підприємства, їх класифікація та значення у його господарській діяльності
2. Собівартість продукції, її види, показники
3. Методи калькулювання собівартості продукції
4. Характеристика чинників, що впливають на собівартість продукції
5. Сутність ціни, її функції. Класифікація цін
6. Елементний склад ціни у різних сферах економіки
7. Методи ціноутворення на продукцію підприємства

Тема 19. Розвиток підприємства: сучасні моделі, трансформація та реструктуризація

1. Бізнес-процеси підприємства: сутність, структура і характеристика
2. Моделювання бізнес-процесів підприємства
3. Реінжиніринг в системі підвищення конкурентоспроможності підприємства
4. Бенчмаркінг як інструмент поліпшення практики ведення бізнесу
5. Система виживання підприємства в ринкових умовах
6. Реструктуризація підприємства: види, форми і механізм здійснення

Тема 20. Економічна безпека підприємства

1. Сутність економічної безпеки підприємства та характеристика її видів
2. Методологічні підходи до оцінки рівня економічної безпеки суб'єктів господарювання

3. Зовнішні та внутрішні фактори, що можуть призвести до кризового стану підприємства
 4. Положення про службу безпеки підприємства
 5. Завдання та послідовність обґрунтування стратегії економічної безпеки підприємства
 6. Необхідні заходи і ресурси для реалізації стратегії економічної безпеки підприємства.
- Зміст національної програми антикризового господарювання

Тема 21. Банкрутство та ліквідація підприємств

1. Сутність, причини та ознаки банкрутства підприємств
2. Етапи та процедура порушення справи про банкрутство
3. Методичні основи визначення ймовірності банкрутства суб'єкта господарювання
4. Порядок та наслідки ліквідації збанкрутілих підприємств

Тема 22. Реструктуризація та санація підприємств

1. Загальна характеристика процесу реструктуризації підприємств
2. Практика здійснення та ефективність реструктуризації підприємств
3. Санація суб'єктів господарювання

4. Структура навчальної дисципліни

Тема	Кількість годин													
	денна форма							заочна форма						
	усього	ауд.	у тому числі				с.р.	усього	ауд.	у тому числі				с.р.
			л	п	лаб	с				л	п	лаб	с	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Змістовний модуль 1. Підприємство у сучасній системі господарювання														
Тема 1. Підприємство як суб'єкт господарювання			2			1	2							
Тема 2. Основи підприємницької діяльності			2			1	2							
Тема 3. Особливості організації підприємницької діяльності в Україні			2			1	3							
Тема 4. Види підприємств, їх організаційно-правові форми			2			1	3							
Тема 5. Структура та управління підприємством			2			1	2							
Тема 6. Планування діяльності підприємства			2			1	3							
Тема 7. Зовнішнє середовище господарювання підприємства			2			1	2							

Тема 8. Ринок і продукція			2			1	3							
Змістовний модуль 2. Ресурсне забезпечення діяльності підприємства														
Тема 9. Персонал підприємства			2			1	2							
Тема 10. Продуктивність праці, мотивація та оплата праці			2			1	2							
Тема 11. Основні засоби підприємства			2			1	3							
Тема 12. Оборотні активи підприємства			2			1	3							
Тема 13. Інноваційна діяльність на підприємстві			2			1	3							
Тема 14. Техніко-технологічна база та виробнича потужність підприємства			2			1	3							
Тема 15. Економічна безпека підприємства			2			1	3							
Тема 16. Банкрутство та ліквідація підприємств			2			1	3							
ВСЬОГО			32			16	42							

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Суспільно-економічні особливості туризму	2
2	Ринок туристичних послуг та його суб'єкти	4
3	Підприємницька діяльність і торгівля як основа туристичного бізнесу	2
4	Джерела формування доходу та витрати туристичних підприємств	4
5	Система формування й розподілу прибутку туристичних підприємств	2
6	Трудові ресурси та оплата праці на туристичних підприємствах	2
		16

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Роль туризму в економіці країн світу	7
2	Суб'єкти ринку туристичних послуг України	7
3	Суб'єкти підприємницької діяльності туристичної сфери України	7
4	Роль доходу підприємств в економіці країни	7
5	Використання прибутку туристичних підприємств	7
6	Залучення трудових ресурсів в туристичний бізнес в Україні	7
	Разом	42

7.

Методи навчання

Основними формами навчання є лекційна подача матеріалу, проведення практичних занять, а також організація самостійної роботи докторантів. Вивчення дисципліни супроводжується інформативними, ілюстративними та проблемними методами навчання. Лекції супроводжуються демонстрацією основних положень, таблиць з використанням мультимедійних засобів. На семінарських заняттях здійснюється роз'яснення сутності завдань і підходів до їх вирішення, а також вирішення проблемних питань.

Для активізації навчального процесу передбачено застосування сучасних навчальних технологій, таких як проблемні лекції, робота в малих групах (семінари-дискусії, метод «мозгового штурму»). Кейс-метод.

При використанні проблемних лекцій пропонуються питання для самостійного розмірковування. Задаються питання, які заставляють студента шукати розв'язання проблемних ситуацій. Різновидністю проблемних лекцій є міні-лекції. Вони передбачають викладання навчального матеріалу за короткий проміжок часу і характеризуються значною ємкістю, використанням доказів і узагальнень. Вони проводяться як частина занять- досліджень. Зокрема, використовуються у циклі пов'язаної з підходами до формування туризмології та теоретико-методологічних засад соціо-економічних туристичних дисциплін. Проблемні лекції застосовуються при читанні тем, пов'язаних з трендами розвитку туристичних послуг, організованим і самостійним туризмом та заключної лекції щодо стратегічного планування видів туризму. Різновидністю проблемних лекцій є міні-лекції, що застосовуються при висвітленні теми щодо реалізації Стратегії розвитку туризму і курортів України до 2026 року.

Робота в малих групах використовується переважно на практично-семінарських заняттях і створює можливості для участі кожного докторанта за темою занять. Вона забезпечує формування особистісних якостей і досвіду соціального спілкування. Групова робота з презентаціями висновків запланована при проведенні семінарського заняття зі Стратегії розвитку туризму і курортів України до 2026 року.

Широко використовуватиметься форма семінарів-дискусій. Семінари-дискусії передбачають обмін думками та поглядами учасників щодо даної теми. Вони сприяють формуванню думок і їх висловлень, вчать оцінювати пропозиції інших учасників семінару. Вони будуть використані для семінарських занять, пов'язаних з перевагами і недоліками організованого і самостійного туризму та брендингом вибраних туристичних дестинацій.

Значні можливості в цьому навчальному теоретико-методологічному курсі має кейс-метод. Він дозволяє наблизити процес навчання до реальної практичної діяльності і передбачає розгляд проблемних ситуацій. У свою чергу тема пов'язана з аналізом туристичних кластерів та їх діяльності буде представлятися як позитивний досвід з використанням кейс-метода.

8. Методи контролю

Практичне заняття: тестування, комбіноване опитування, письмове опитування за індивідуальним завданням, усне опитування за індивідуальним завданням, взаємоконтроль, співбесіда, контрольна робота.

Самостійна робота докторантів: перевірка конспекту, перевірка відповідей на проблемні питання, опитування.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Форми проведення поточного контролю під час навчальних занять визначаються кафедрою і відображаються у робочому плані дисципліни. Тестовий контроль можна проводити як на практичних, так і на лекційних заняттях.

Семестровий контроль проводиться у формі іспиту, в обсязі навчального матеріалу, визначеного навчальною програмою, і в терміни, встановлені навчальним планом.

Під час іспиту враховуються результати здачі усіх видів навчальної роботи згідно із структурою залікових кредитів.

Протягом семестру проводиться не менше двох модулів. Максимальна кількість балів, яка встановлюється для цих видів контролю, а також відповідність оцінок FX та F у шкалі ECTS, у балах та національній шкалі визначається Вченими радами факультетів або кафедрами, які забезпечують викладання відповідних дисциплін.

9. Розподіл балів, що присвоюється студентам

Приклад розподілу балів, які отримують студенти (для екзамену)

Поточне оцінювання та самостійна робота	Тестовий модуль	Іспит	Сума
30	20	50	100

Шкала оцінювання: вузу, національна та ECTS

Оцінка ECTS	Оцінка в балах	За національною шкалою		
		Екзаменаційна оцінка, оцінка з диференційованого заліку		Залік
A	90 – 100	5	<i>Відмінно</i>	<i>Зараховано</i>
B	81-89	4	<i>Добре</i>	
C	71-80		<i>Добре</i>	
D	61-70	3	<i>Задовільно</i>	
E	51-60		<i>Задовільно</i>	

10. Рекомендована література

Базова

1. Гуляев В.Г. Организация туристической деятельности – М.: Нолидж, 1996. – 312с.
2. Кифяк В.Ф. Організація туристичної діяльності в Україні. – Чернівці: Книги – XXI, 2003. – 300 с.
3. Мальська М.П., Худо В.В. Основи туристичного бізнесу. Навчальний посібник. – Львів, 2003. 360с.

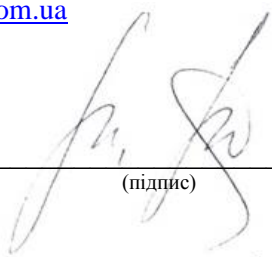
Допоміжна

1. Гудзь П.В. Економічні проблеми розвитку курортно-рекреаційних територій. – Донецьк: Юго-Восток, 2001
2. Квартальнов В.А. Туризм: Учебник. - М.: Финансы и статистика, 2001. – 320с.
3. Котлер Ф. Маркетинг в третьем тысячелетии: Как создать, завоевать и удержать рынок. / Пер. с англ. В. А. Гольдича и А. И. Оганесовой. — М.: АСТ, 2001.
4. Любіцева О.О Ринок туристичних послуг (геопросторові аспекти) – К.: "Альтерпрес", 2002. – 436 с.

11. Інформаційні ресурси

1. www.4p.com.ua
2. www.marketing-ua.com
3. www.mm.com.ua

Автор

(підпис)

(Мальська М.П.)

(прізвище та ініціали)